

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Public Participation in Community Planning Wangkrod Subdistrict Administrative Organization, Bangmunnak District, Phichit Province

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

Krit Phureephong¹, Weeranat Rojanaprapa², Karnsith Salaenoy³
& Supranee Charoenyat^{4*}

กฤษณ์ ภูรีพงษ์¹, วีรณัฐ โรจนประภา², กรรณสิทธิ์ สะและน้อย³ & สุปรานี เจริญญาติ^{4*}

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Krit Phureephong

กฤษณ์ ภูรีพงษ์

Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Email: krit.p@plu.ac.th

2. Weeranat Rojanaprapa

วีรณัฐ โรจนประภา

Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Email: weeranat.r@plu.ac.th

3. Karnsith Salaenoy

กรรณสิทธิ์ สะและน้อย

Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Email: karnsith.s@plu.ac.th

4. Supranee Charoenyat*

สุปรานี เจริญญาติ*

Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Email: supranee.c@plu.ac.th

คำสำคัญ:

การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดทำแผนชุมชน,
องค์การบริหารส่วนตำบล

Keywords:

Public Participation, Planning, Wangkrod
Subdistrict Administrative Organization

Article history:

Received: 24/12/2024

Revised: 18/01/2025

Accepted: 17/03/2025

Available online: 31/07/2025

How to Cite:

Krit Phureephong et al. (2025). Public Participation in Community Planning Wangkrod Subdistrict Administrative Organization, Bangmunnak District, Phichit Province. *Journal of Dhamma for Life*, 31(3), 73-80.

ABSTRACT

This thesis conducts a quantitative research method to study the level of people's participation in community planning in Wangkrod Subdistrict, Bangmunnak District, Phichit Province, classified by general status. The sample groups used in the study were people in Wangkrod Subdistrict, Bangmunnak District, Phichit Province, totaling 152 individuals. Data were collected using questionnaires, and the reliability of the questionnaire was obtained using Cronbach's alpha coefficient. The statistics used in the data analysis included percentage, mean, standard deviation, and one-way ANOVA, with differences tested using the Scheffé method.

This research found that public participation in the preparation of community plans in Wangkrod Subdistrict, Bangmunnak District, Phichit Province was overall at a moderate level. The aspect with the highest average was thinking and decision-making, which was at a high level. The item with the lowest mean was monitoring and evaluation, which was at a moderate level. In comparing people's participation in community planning in Wangkrod Subdistrict, Bangmunnak District, Phichit Province, classified by gender, both overall and in each aspect, there was no difference. Classified by age, overall, there was no difference, but there was a statistically significant difference at the 0.05 level when classified by educational level. Overall, there was no difference, while in the monitoring and evaluation aspect, there was a statistically significant difference at the 0.05 level.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสถานภาพทั่วไปกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ประชาชนในเขตตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 152 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่มีความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างโดยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรจำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน คือ ด้านการดำเนินการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน คือ ด้านการติดตามและประเมินผล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทนำ

ชุมชนในท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการพัฒนาตนเองเป็นอย่างยิ่งดังที่รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กล่าวถึงบทบาทของชุมชนในแง่กระบวนการพัฒนาประเทศไว้ว่าถ้าหากมองย้อนหลังกลับไปตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งขณะนั้นนโยบายประเทศไทยเริ่มให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษเกี่ยวกับเรื่องบทบาทชุมชนซึ่งแผนการพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจนชุมชน/หมู่บ้านเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาวิธีการพัฒนาอาจทำได้ในรูปแบบเติมทุนต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานได้แก่ความเจ็บความจนความไม่รู้อันเป็น 3 ปัญหาหลักของความยากจนถัดมาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) จุดเปลี่ยนต่างๆได้เริ่มให้ความสำคัญกับเรื่องยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยมีเครื่องมือในการพัฒนาคือความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่จะไปสร้างและกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้าถึงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยตนเองและการพึ่งพาจากบริการต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีทางเปลี่ยนแปลงอย่างมากโดยมีจุดเปลี่ยนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและการเรียนรู้ระหว่างชุมชนเพื่อพัฒนาตนเองและกระบวนการเรียนรู้เพื่อการจัดทำแผนชุมชนโดยเน้นเรื่องของคนเป็นศูนย์กลางโดยมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นสะพานสำหรับเชื่อมไปสู่การยกระดับขีดความสามารถของคนและชุมชนต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้มีการกำหนดขั้นตอนเพื่อก่อให้เกิดการเป็นชุมชนพึ่งตนเองซึ่งเป็นแนวทางใหม่ในขณะนั้น (กรมการพัฒนาชุมชน. กระทรวงมหาดไทย. 2564: 1-2) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศให้เป็น "สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน" (Green and Happiness Society) และมีแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10ให้ความสำคัญกับการเมืองระดับท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในระดับรากหญ้าและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมมากขึ้นเน้นการพึ่งตนเองช่วยเหลือเกื้อกูลกันควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนในภาพรวมทั้งด้านกายภาพเศรษฐกิจ

และสังคมที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมรวมพลังเพื่อให้เมืองและชุมชนมีความสงบสะอาดปลอดภัยประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีวิถีชีวิตดีมีความสุข (รุ่งรัศมี ศรีวงศ์พันธ์, 2560)

แผนชุมชนเป็นกลไกที่ชาวบ้านหรือคนในชุมชนร่วมกันกำหนดชีวิตและความเป็นอยู่ในอนาคตรวมทั้งหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ตนเองประสบอยู่ในปัจจุบันเป็นผลผลิตของการเรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเองให้เป็นไปตามที่ต้องการและสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้โดยคนในชุมชนได้ร่วมกันคิดร่วมกันกำหนดแนวทางและกิจกรรมการพัฒนาชุมชนโดยยึดหลักการพึ่งพาตนเองลดการพึ่งพิงภายนอกด้วยการคำนึงถึงศักยภาพทรัพยากรภูมิปัญญาวิถีชีวิตวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลักซึ่งบางกิจกรรมที่ชุมชนไม่สามารถทำได้เองก็สามารถขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกได้โดยชุมชนเสนอแผนเพื่อบรรจุเป็นแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือแผนงานโครงการของข้าราชการได้แผนชุมชนมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามความเข้าใจของแต่ละท้องถิ่น อาทิ แผนแม่บทชุมชน แผนชุมชนพึ่งตนเอง แผนชีวิต เป็นต้น (คู่มือการจัดทำแผนชุมชนและแนวทางการให้การสนับสนุนตามยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข. 2564: 1-2) การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญต่อการจัดทำแผนชุมชนนี้เป็นอย่างมากดังที่ไพโรจน์สุขสัมฤทธิ์ (2560: 24-30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมคือช่วยให้ประชาชนรู้สึกยอมรับและเป็นเจ้าของโครงการผ่านมาทางชุมชนได้ร่างและทบทวนแผนชุมชนที่มีอยู่ที่มีอยู่เดิมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายอยู่ดีมีสุขระดับอำเภอและจังหวัด ผลสรุปข้อมูลปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขอย่างไรก็ตามในการร่วมกันทำประชาคมและทำแผนชุมชนที่ผ่านมาพบว่าโดยภาพรวมแล้วมีบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์และขีดความสามารถในการแสดงออกจำนวนน้อยเป็นผู้เสนอปัญหาและแนวทางต่างๆแต่สำหรับคนส่วนใหญ่เป็นเพียงผู้รับฟังและมีส่วนร่วมในการลงประชามติรับหรือไม่รับแผนงานหรือโครงการเห็นได้ว่าในกระบวนการพัฒนาชุมชนดังกล่าวเป็นรูปแบบของการรอการสนับสนุนงบประมาณเพียงอย่างเดียวแนวทางที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาชุมชนจึงควรที่จะมีการจัดทำแผนชุมชนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดมีความรู้สึกเป็นเจ้าของมีการระดมทรัพยากรให้ความช่วยเหลือและยอมรับผลที่เกิดขึ้นอันจะเป็นวิธีการที่ดีสำหรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชุมชนไปสู่ความสำเร็จดังวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนากจังหวัดพิจิตรว่าที่ผ่านมาประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้นๆมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับใดปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับใดเป็นเช่นไรและปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนบ้างอันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนากจังหวัดพิจิตรจำแนกตามสถานภาพทั่วไป
3. เพื่อสรุปข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรดอำเภอบางมูลนากจังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 2,369 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด2565: 5)กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างจากตาราง Kerjcie and Morgen. (1970: 186) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 คน

2. เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และOne -Way ANOVA

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 55.92 อายุ 31-40 ปีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 35.53 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 44.74

2. ผลการวิเคราะห์พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, S.D.= 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.89$, S.D.= 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือการร่วมจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมในการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.73$, S.D.= 0.95) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพต่อส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.35$, S.D.= 0.77)

2.2 ด้านการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.46$, S.D.= 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือการร่วมประชาสัมพันธ์กำหนด การประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.64$, S.D.= 0.63) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการร่วมเผยแพร่ความก้าวหน้าของการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.23$, S.D.= 0.52)

2.3 ด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.45$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือการร่วมประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่บรรลุไว้ในแผนชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.63$, S.D.= 0.66) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.26$, S.D.= 0.65)

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ตำบลวังกรดอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรจำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน คือ ด้านการดำเนินการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันส่วนรายด้าน คือ ด้านการติดตามและประเมินผล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุป

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการร่วมจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมในการจัดทำแผนชุมชน ในขณะที่การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง โดยการร่วมประชาสัมพันธ์กำหนดการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ส่วนการร่วมเผยแพร่ความก้าวหน้าของการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยการร่วมประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนชุมชนอยู่ในระดับมาก ส่วนการร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนตำบลวังกรดตามเพศและระดับการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการติดตามและประเมินผลที่มีความแตกต่างกันตามระดับการศึกษา สำหรับการเปรียบเทียบตามอายุพบว่าภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการดำเนินการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนชุมชน และวิทยากรขาดประสบการณ์ ส่วนใหญ่ใช้วิทยากรกระบวนการที่คัดเลือกจากคนในชุมชน ซึ่งอาจมีความรู้และประสบการณ์ยังไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนกระบวนการจัดทำแผนชุมชน จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนา สุพลจิตร (2559) ได้ศึกษาบทบาทของประชาชนในการจัดทำแผนหมู่บ้าน / ชุมชน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลดงเสือเหลือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ผลของการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาระดับบทบาทของประชาชนในการจัดทำแผนหมู่บ้าน พบว่าประชาชนมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่ามีส่วนร่วมจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมในการจัดทำแผนชุมชน และร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำเงิน กุลคง (2559) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านที่มีส่วนร่วมอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาอันดับรองลงมาคือ ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

ด้านการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ขาดการร่วมเผยแพร่ความก้าวหน้าของการจัดทำแผนชุมชนและขาดการส่งเสริมการร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการจัดทำแผนชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอร่าม เพชรเรืองสุด (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทำแผนพัฒนาตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่าเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการคิด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ขาดการร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน และขาดการร่วมติดตามประเมินผลว่าโครงการที่บรรจุในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวทางกำหนดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติคุณ หยาวิไล (2559) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาการสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมพบว่าด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำไปปฏิบัติ และด้านการร่วมการติดตามและประเมินผล

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เพราะว่า เพศไม่มีผลกับการมีส่วนร่วม เนื่องจากมีความมีส่วนร่วมในการร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกิตติคุณ หยาวิไล (2559) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาการสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่าเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน คือ ด้านการดำเนินการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะว่า อายุที่แตกต่างกันทำให้มีผลกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยอายุ 18-30 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อยกว่า อายุ 50 ปีขึ้นไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอร่าม เพชรเรืองสุด (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทำแผนพัฒนาตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มี อายุ และระยะที่อาศัยในชุมชนต่างกัน พบว่าการมีส่วนร่วมต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน คือ ด้านการติดตามและประเมินผล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เนื่องระดับการศึกษามีมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนชุมชน น้อยกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฉันทนา สุพลจิตร (2559) ได้ศึกษาบทบาทของประชาชนในการจัดทำแผนหมู่บ้าน / ชุมชน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลดงเสือเหลือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ผลของการศึกษาพบว่าผลการทดสอบความแตกต่างคุณลักษณะทั่วไปของประชาชนช่วงอายุ การศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันจะมีบทบาทในการจัดทำแผนหมู่บ้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการชี้แจงในเรื่องปัญหาต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ทราบความต้องการอันแท้จริงของประชาชนตลอดจนการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมกำหนดวิธีการในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้
2. ด้านการดำเนินการควรมีการชี้แจงประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง กำหนดเวลา และสถานที่ที่เหมาะสม มีความสะดวกต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และควรจัดทำแหล่งสนับสนุนความรู้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน เช่นการจัดบอร์ด การแจกเอกสาร แผ่นพับ เสียงตามสาย ให้ความรู้ประชาชน
3. ด้านการติดตามและประเมินผลควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนว่าแผนนั้นจะสำเร็จได้ก็ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในทุก ๆ ขั้นตอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในหมู่บ้านอื่นเพื่อหาข้อเปรียบเทียบผลการศึกษาในแต่ละหมู่บ้านภายในตำบล
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนในด้านต่างๆ เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลอันแท้จริง
3. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประกอบการสังเกตหรือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.(2565). คู่มือการจัดทำแผนชุมชนและแนวทางการให้การสนับสนุนตาม ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์อาสาสมัครชาตินแดน.
- กรมการพัฒนาชุมชนและแผนชุมชน.(2565). มติชน. 20 เมษายน 2565: 10.
- กองราชการส่วนตำบลกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. (2565). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: อาสาสมัครชาตินแดน.
- กระทรวงมหาดไทย.กรมการพัฒนาชุมชน.(2565). แนวทางการพัฒนาคุณภาพแผนชุมชน. กรุงเทพมหานคร: กลุ่ม งานส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารจัดการชุมชนสำนักพัฒนา และส่งเสริมศักยภาพชุมชนกรมการพัฒนา ชุมชนกระทรวงฯ.
- กิตติคุณ หย่าวิไล. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาการสามปีของเทศบาลเมืองบาง มูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุไรรัตน์อินทร์โต. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนในเขตบางตาเถร อำเภอสองพี่น้องจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์.
- ชนันฐานฤพทุม. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- ดิเรก ถูกษ์ห่วย. (2559). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

- เดช อิงคสิทธิ์. (2557). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- นุกูล วัฒนากร. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น:ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- น้ำเงิน กุลคง. (2559). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง แก้วนิล. (2559). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational & Psychological Measurement: 607-610.

